

ความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทและ
ความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นางบังอร มาลาศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-601-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**PARLIAMENTARY SECRETARIAT OFFICIAL'S OPINION ON ROLE AND
RESPONSIBILITY OF THE MEMBERS OF THE HOUSE OF
REPRESENTATIVES**

Mrs. Bangorn Malasri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

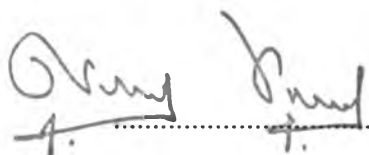
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

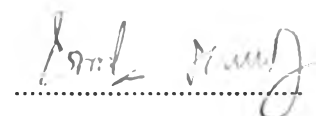
ISBN 974-637-601-2

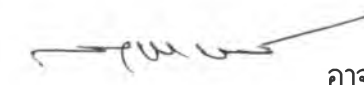
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของ
สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร
โดย นางบังอร มาลาศรี
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูดีวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

บ้งอร มาลาครี : ความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (PARLIAMENTARY SECRETARIAT OFFICIAL'S OPINION ON ROLE AND RESPONSIBILITY OF THE MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์, 140 หน้า. ISBN 974-637-601-2

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรวมทั้งบทบาทในฐานะสถาบันทางการเมือง ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการรัฐสภาสามัญกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการรัฐสภาสามัญส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพอสมควร สำหรับความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นแบบกลาง ๆ และมักจะสงวนความคิดเห็นในทางลบ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่แสดงความเห็นในทางบวกต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ

1. ความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นการส่วนตัว
2. ความใกล้ชิดในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน
3. ความรู้สึกที่คาดหวังต่อการพึ่งพาเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ
4. กฎระเบียบที่ควบคุมให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ
5. ความรู้สึกที่ต้องการดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสถาบันนิติบัญญัติ
6. ความไม่มั่นใจต่อภาพลักษณ์เชิงประจักษ์

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C831522 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD: PARLIAMENTARY SECRETARIAT OFFICIAL'S OPINION ON ROLE AND
RESPONSIBILITY OF THE MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. Dr. VITHAYA SUCHARTHANARAGSE., 140 PP.
ISBN 974-637-601-2

This study intends to clarify the understanding of the officials of the parliamentary secretariat on the roles of the members of the House of Representatives are their responsibility prescribed by law, including their so-called extra parliamentary role or role outside the parliament. It also looks into relationship between these officials and the MP. as superior and inferior.

The findings are that the officials offer only mild responses both on role and responsibility of the MP. with clear implication that negative attitudes are withheld. while no real positive attitudes are shown either. This may be caused by (1) mutual intimacy, (2) relationship as superior and inferior, (3) expectation on career path, (4) restraints as prescribed by regulation, (5) care for institutional prestige, and (6) uncertainty as to real image of the institution.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อผู้คิด..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลของความพยายามที่จะศึกษาและทำความเข้าใจ ความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลจำนวนมากที่สมควรจารึกไว้ ณ ที่นี้ให้เป็นที่ปรากฏ

ขอขอบคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและแนะนำมาโดยตลอด รวมทั้งท่านอาจารย์ซึ่งร่วมเป็นคณะกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ประหยัด หงษ์ทองคำ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่ได้ชี้แนะประเด็นข้อบกพร่อง และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปด้วยดี

อย่างไรก็ตามต้องกราบขอบพระคุณ คุณพ่อชะโอด คุณแม่บุบผา ประเสริฐสุด คุณป้าช้วน แสงอุไร และคุณศรัณชัย มาลาศรี ที่ให้กำลังใจ ท่วงไຍ ช่วยเหลือให้คำปรึกษาและสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง โดยเฉพาะทุนการศึกษาเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา นอกจากท่านที่กล่าวมาแล้วนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะนำเสนอมิได้หากปราศจากความร่วมมือ ช่วยเหลือ ชี้แนะ และตรวจสอบความถูกต้องจากคุณสิวพร สุขเอียด และคุณณัฐกร อ่วมบำรุง ส่วนอีกผู้หนึ่งที่จะขาดเสียไม่ได้คือ คุณจุไร เจริญสุข เพื่อนคนเดียวที่คอยท่วงไຍ ช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาที่ดีตลอดมา

สำหรับข้อบกพร่องอันเกิดจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	10
สมมติฐานในการศึกษา.....	10
ขอบเขตของการศึกษา.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
นิยามศัพท์.....	12
การนำเสนอผลการศึกษา.....	14
2. แนวความคิด ทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย.....	15
แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	18
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	22
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร.....	26
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	32
แนวความคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน.....	38
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	41

บทที่	หน้า
3. บทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	44
บทบาทตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ.....	46
อำนาจในการตรากฎหมายหรือจัดทำกฎหมาย.....	46
อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน.....	48
การตั้งกระทู้ถาม.....	49
การเสนอญัตติเพื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ คณะรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ.....	53
คณะกรรมการ.....	57
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี.....	65
การให้ความเห็นชอบ.....	67
บทบาทในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง.....	71
4. ระเบียบวิธีวิจัย.....	78
วิธีการรวบรวมข้อมูลและการเก็บข้อมูล.....	79
วิธีการศึกษา.....	79
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	80
การเก็บข้อมูล.....	80
วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5. การอภิปรายผลการวิจัย.....	103
6. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	119

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	123
ภาคผนวก.....	129
ประวัติผู้เขียน.....	140

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามกอง/ศูนย์ต่าง ๆ.....	82
ตารางที่ 2	ตำแหน่งและระดับของข้าราชการรัฐสภาสามัญ.....	84
ตารางที่ 3	แสดงกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาจำแนกตามเพศ.....	85
ตารางที่ 4	กลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ จำแนกตามช่วงอายุ.....	86
ตารางที่ 5	กลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	87
ตารางที่ 6	กลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ จำแนกตามระดับ.....	88
ตารางที่ 7	กลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน.....	89
ตารางที่ 8	กลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ จำแนกตามการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	90
ตารางที่ 9	คะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ ที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามความคิดเห็นด้าน บทบาทในสภา บทบาทนอกสภา และบทบาทซึ่งเป็นภาพรวม.....	94
ตารางที่ 10	คะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ ที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านบทบาทในสภา จำแนกตาม ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับ ระยะเวลาการทำงาน และความ สนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	95
ตารางที่ 11	คะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ ที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านบทบาทนอกสภา จำแนกตาม ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับ ระยะเวลาการทำงาน และความ สนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	97
ตารางที่ 12	คะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภาสามัญ ที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาพรวม จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับ ระยะเวลาการทำงาน และความ สนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	99

	หน้า
ตารางที่ 13	คะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภา สามัญที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาพรวม..... 101
ตารางที่ 14	คะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภา สามัญที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านบทบาทในสภา..... 101
ตารางที่ 15	คะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการรัฐสภา สามัญที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านบทบาทนอกสภา..... 102

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1	
แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น ของข้าราชการรัฐสภาสามัญที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	104
แผนภูมิที่ 2	
โครงสร้างของสายการบังคับบัญชาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน ราษฎร : โครงสร้างทางตำแหน่ง.....	107